DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 1. VIII. 1932
kat. prilog

Leto VI., št. 31a („Jutro" XIII., št. 177b) Ljubljana, ponedeljek 1. avgusta 1932 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 8. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru št. 200.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana 4 Din, po raznašalcih dostavljena 5 Din mesečno.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Nemške volitve brez odločitve

Desničarji niso dosegli absolutne večine. - Hitler je dobil nekaj nad tretjino oddanih glasov. - Volitve so potekle v splošnem mirno, vendar pa zahtevale več smrtnih žrtev

Berlin, 31. julija. d. Danes so volili v Nemčiji šesti državni zbor nemške republike. Volilnih upravičencev je bilo 44.5 milijona. Glavno zanimanje se osredotočuje na vprašanje, koliko glasov so zbrali narodni socialisti, ki so pri letošnjih volitvah državnega predsednika dobili za svojega kandidata Hitlerja nekaj nad 30 odstotkov vseh glasov, pri drugih volitvah pa celo 36.8 odstotka. Ker so narodni socialisti odklanjali doslej vsako kompromisno in koalicijsko politiko, bi morali za primer, ako hočejo dobiti v svoje roke vladno oblast po zakonitem potu, zbrati nad 50 odstotkov vseh glasov. Važno je tudi vprašanje, ali se je ustavilo nazadovanje glasov socialnih demokratov. Nadalje pričakujejo glede na možnosti bodoče sestave vlade z velikim zanimanjem zlasti v desničarskih krogih, koliko glasov bodo zbrali nemški nacijonalci pod vodstvom Hugenberga. Prav tako je zbujalo veliko zanimanje vprašanje, koliko glasov bodo zbrali komunisti, ki so pri drugih predsedniških volitvah občutno nazadovali, in koliko glasov bo zbrala četrta najmočnejša stranka v prejšnjem državnem zboru, katoliški centrum, ki je doslej izmed vseh nemških strank bil najstalnejši in ki je bil napram sedanji vladi Papena po padcu dr. Brüninga v najostrejši opoziciji, kakor je pokazalo v volilnem boju njeno sodelovanje z »Železno fronto«.

Od zadnjih državno-zborskih volitev je poteklo leto dni in 10 mesecev, vendar pa so se v tej kratki dobi znatno izpremenile politične razmere v Nemčiji.

V zadnjem državnem zboru,

ki je bil po zamenjavi dr. Brüninga z vlado Papena razpuščen 4. junija, so bili narodni socialisti prvič zastopani z močno skupino. Po volitvah l. 1930 so postali v državnem zboru s 107 poslanci druga najmočnejša stranka za socialnimi demokrati, ki so imeli nad 143 poslancev. Tretji so bili komunisti s 77 mandati, dočim je imel centrum 68, nemški nacionalci 41, nemška ljudska stranka 30, gospodarska stranka 23, stranka podeželskega ljudstva 22, bavarska ljudska stranka 19, državna stranka 14, krščanski socialci 14, kmetska stranka 6, narodna ljudska organizacija 6, konzervativci 4 in Hannoveranci 3 mandate. Pri zadnjih državnozborskih volitvah je bilo oddanih 34.956.471 glasov, kar predstavlja volilno udeležbo 82 odstotkov. Prejšnji državni zbor je štel 577 mandatov.

Volilna agitacija je bila v zadnjih dneh izredno živahna, zlasti pa včeraj in danes. Posebno živahno je bilo vrvenje na glavnih cestah, kjer je bilo vse črno raznih agitatorjev, pa tudi v stranskih ulicah so bile videti povsod razburjene skupine ljudi, ki so živahno razpravljale o izidu volitev. Na vseh vogalih in skoro pred vsakim lokalom so stali razdeljevalci propagandnih letakov, ki so jih delili mimoidočim. Pristaši političnih brambnih organizacij so hodili že včeraj po mestu vsi v uniformah, da bi na ta način vplivali na svoje politične nasprotnike.

Kakšno raburjenje je vladalo v zadnjih dneh, dokazuje dejstvo, da so samo v petek ponoči aretirali 250 agitatorjev, po večini komunistov in narodnih socialistov, ki so izzvali v raznih okrajih mesta izgrede, precejšnje število pa tudi snoči.

Samo v petek ponoči je bilo ubitih pet ljudi, pa tudi včerajšnji dan je zahteval več smrtnih žrtev.

V sedanjem volilnem boju je igrala posebno vlogo tudi

uporaba letal.

Hitler je s svojim velikim letalom, ki ima tri motorje, prepotoval v zadnjih 14 dneh vso Nemčijo ter je na 50 shodih govoril nad 3 milijonom ljudem. Tudi druge stranke so uporabljale mnoga letala, ki so s svojimi napisi zbujala pozornost v krajih, nad katerimi so krožila. V petek se je ponesrečilo eno izmed narodno-socialističnih letal, vendar pa se pilotu ni ničesar pripetilo. Včeraj opoldne pa je na letališču pri Tempelhofu padlo iz višine 50 metrov na tla propagandno letalo centruma. Lastnik letala si je pretresel možgane, njegov spremljevalec pa si je razbil lobanjo ter je kmalu nato umrl.

Narodni socialisti so prvi spoznali, da igrajo

ženske v volilnem boju

veliko vlogo. Izmed 44.5 milijona volilnih upravičencev je 23.2 milijona žensk in samo 21.3 milijonov moških. Narodni socialisti so pustili na mnogih svojih lepakih natisniti obraze plavolasih žensk, da bi vzbudili pozornost volilk za svojo propagando, pa tudi centrum je v berlinski okolici skušal pridobiti ženske na ta način, da je prirejal s parniki izlete gospodinj, na katerih so razvijali živahno propagando.

Kandidiralo je v 35 volilnih okrožjih nič manj kakor 62 strank, ki so postavile

8000 kandidatov,

od katerih pa bo izvoljenih približno 600.

Prva je glasovala že včeraj ob 11. dopoldne posadka zrakoplova »Zeppelina«, ki je včeraj odpotoval na daljši krožni polet v Švico in na Vzhodno morje.

Neuspel atentat na Hitlerja

Monakovo, 31. julija d. Kakor poroča »Völkischer Beobachter«, je bil v petek zvečer pred povratkom Adolfa Hitlerja iz Bayréutha na letališče Fürth pri Nürnbergu oddan iz revolverja strel na deželno-zborskega poslanca Julija Streicherja, in sicer v bližini Fürtha. Krogla je zadela Hitlerjev avtomobil, s katerim se je Streicher peljal v nürnberški stadion, in ga prebila. Poslanec Streicher ni bil ranjen. Člane Hitlerjevih napadalnih oddelkov so v Fürthu, ko so se vozili skozi kraj, napadli s kamenjem, zaradi česar je prišlo do pretepa. Posredovati je morala policija, da je vzpostavila red.

Volilni dan v Berlinu

Berlin, 31. julija. č. V pretekli noči so volilni agitatorji zadnjič pred današnjimi volitvami prelepili in preplavili vse mesto z milijoni letakov in lepakov. Vsi zidovi in plotovi, vsi stebri in kioski so naravnost tapecirani z barvanim in tiskanim papirjem. Davi so se agitatorji z avtomobili vozili po ulicah in delili med ljudi cele skladovnice letakov, tako da so bile kmalu vse ceste preplavljene s papirnatimi odpadki. Drugi so v avtomobilih prepevali in pozivali ljudi, naj volijo to ali ono stranko, ali pa prevažali na volišča volilce, ki bi sicer bržkone sploh ne šli volit. Danes so vsi listi objavili pozive volilcem, naj se gotovo odzovejo in oddajo svoje glasove.

Največjo agitacijo so razvili narodni socialisti, komunisti in »Železna fronta« socialnih demokratov in Brüningovega centra. Agitacija je prišla do najbolj vidnega izraza zlasti v delavskih mestnih okrajih in predmestjih. Vse je bilo v teh okrajih okrašeno z zastavami; le malo je bilo med njimi državnih črno-rdeče-zlatih trobojnic. Med delavstvom so razvili najbolj živahno propagando komunisti, za njimi pa so le malo zaostajali hitlerjevci.

Volitve so se pričele ob 7. zjutraj. Na vsakem volišču je stal po en stražnik, okrog volišč pa so bili oddelki policije v strogi pripravljenosti, da v hipu preprečijo vsak nered. Zaradi lepega vremena je bil že v prvih jutranjih urah po vsem mestu velik naval na volišča. Berlinčani niso noteli izgubiti lepe prilike in so takoj po izvršenem glasovanju odhiteli v bližnjo in daljno okolico na izlete. Tako je, kakor sodijo, **že v prvih urah oddalo svoje glasove 80 do 85 odstotkov berlinskih volilnih upravičencev.**

Na volišču v Neudecku je prvi oddal svoj glas državni predsednik maršal Hindenburg. Ministri državne vlade so se zglasili na voliščih v bližini vladnih poslopij. Volili so vsi okrog 9. dopoldne.

Pri poslednjih volitvah v Nemčiji ni glasovalo 7 milijonov volilnih upravičencev. Zaradi izredne volilne kampanje, ki so jo v zadnjih dneh razvile vse stranke in zaradi napetega notranjega in zunanjega političnega položaja je pričakovati, da se bo danes število nevolilcev zelo skrčilo.

Krvavi spopadi ponoči

Berlin, 31. julija. Dan volitev je v Nemčiji dopoldne potekel brez incidentov, zato pa je bilo v pretekli noči še mnogo pretepov in tudi streljanj, pri katerih je padlo tudi več žrtev. V Berlinu je morala policija posredovati v 34 primerih, pri katerih je bilo 6 oseb težko, 18 pa lahko ranjenih. V enem primeru je policijski uradnik v silobranu ustrelil nekega komunista. V noči je policija zaplenila 11 revolverjev in tudi mnogo drugega orožja. Zažganih je bilo tudi 13 drogov za lepljenje volilnih lepakov. Do 8. zjutraj je bilo aretiranih 241 oseb.

Tudi po provinci je prišlo na raznih mestih do incidentov, ki so potekli deloma krvavo in zahtevali tudi smrtne žrtve. V Hasselfeldu v Harzu je bil ustreljen neki član »Reichsbannerja«, v Lübecku pa neki narodni socialist. V Oppenheimu ob Renu so narodni socialisti z revolverji ustrelili nekega mladeniča, drugega pa težko ranili. Storilce so prijeli. V Trierju je prišlo do spopada med komunisti in narodnimi socialisti, pri katerih je bilo več oseb ranjenih. V Crefeldu je prišlo do krvavih pretepov med narodnimi socialisti in komunisti, pri katerih je bilo več komunistov ranjenih. Eden izmed ranjenih je v bolnici umrl. V Altoni je policija izvedla hišno preiskavo v neki komunistični gostilni, kjer je našla več zabojev s kamenjem in 60 steklenic, napolnjenih z vodo. V Halleju je prišlo zvečer do spopada med narodnimi socialisti in komunisti, pri katerem je bilo več oseb ranjenih, 17 pa jih je policija aretirala. Prav tako poročajo o krvavih spopadih v Magdeburgu in Vratislavi, kjer je bilo nekaj oseb ranjenih, mnogo pa odvedenih v zapore.

Berlin, 31. julija. g. Tudi današnji dan je zahteval več smrtnih žrtev. V Essenu je prišlo do hudih spopadov med komunisti in narodnimi socialisti, pri čemer je bil en komunist ubit. En narodni socialist in dva policijska uradnika sta bila težko, trije pa lahko ranjeni. Druga smrtna žrtev je padla v Itzehoe pri pretepu med komunisti in socialnimi demokrati ter narodnimi socialisti. V Vratislavi so bile pri političnih spopadih tri osebe težko, dve pa lahko ranjeni. Prav tako poročajo iz Kölna in Chemnitza.

Vehementna volilna propaganda v zadnjem hipu

Berlin, 31. julija. Nemška mesta so bila danes, kakor sploh v zadnjih dnevih, bujno okrašena z zastavami in so nudila po vseh ulicah pestro sliko. Največjo propagando z zastavami so uprizorili narodni socialisti, toda prav tako močno je bila zastopana tudi »Železna fronta« in mestoma celo komunistična stranka. Mnogo je bilo opaziti tudi zastav v starih hohenzollernskih državnih barvah. Svojevrstno volilno propagando so uvedle stranke to pot po ulicah s propagandnimi listi, ki so jih na debelo raztrosili po cestah.

Volilna udeležba je bila v dopoldanskih urah znatno večja, kakor pri prejšnjih volitvah. Posebno dobro so bili obiskani volilni lokali blizu kolodvorov. V posameznih okrajih je bilo že do poldneva do 50 odstotkov volilcev na voliščih. Državnega kancelarja von Papena, ki je prišel v svoj volilni lokal v Berlinu na Kronprinzufer okoli četrt na 11., so oblegle trume fotografov in filmskih operaterjev. Pri vseh voliščih so bile odrejene posebne policijske straže pod vodstvom višjih častnikov. Komisarični notranji minister Pruske dr. Bracht je opravil svojo volilno dolžnost že ob 9. dopoldne. Policija, ki je bila ves dan v strogi pripravljenosti, je stražila pri vsakem volišču in razen tega vršila tudi obširno patruljno službo po cestah; kakor cenijo, je bilo zaposlenih za to službo samo v Berlinu okoli 20.000 policijskih uslužbencev.

Nekateri podrobni rezultati

Reklinghausen (Westfalska), 31. julija. AA. Od oddanih 46.000 glasov so prejeli socialni demokrati 5800, Hitler 11.000, komunisti 11.000, centrum 13.300, nemški nacijonalci 2400.

Leipzig, 31. julija. AA. Pri današnjih volitvah so prejeli po prvem začasnem štetju socialni demokrati v Leipzigu 145.000, Hitler 137.000, komunisti 86.000, centrum 6300, nemški nacijonalci 19.000, nemška ljudska stranka 12.200, državna stranka 8300, gospodarska stranka 2500, krščanski socijalci 3300.

Königsberg, 31. julija. AA. V okolici Königsberga je bilo volilnih upravičencev 27.730. Volilo je 22.060 volilcev. Socialni demokrati so prejeli 5240 glasov, Hitler 8300 glasov, komunisti 5030, nemški nacijonalci 2640, centrum 150.

Berlin, 31. julija. AA. V vzhodno-pruskem volilnem okraju Marienwerder je bilo volilnih upravičencev 25.900. Volilo je 22.200 volilcev. Socialni demokrati so prejeli 2840, Hitler 11.970, komunisti 1480, centrum 1620, nemški nacijonalci 3600 glasov.

V vzhodno-pruskem okraju Marienburg je bilo volilnih upravičencev 21.800, glasovalo je 18.700 volilcev. Socialni demokrati so dobili 3780, Hitler 8500, komunisti 1520, centrum 2500, nemški nacijonalci 1940 glasov.

V vzhodno-pruskem volilnem okraju Heilsberg je bilo volilnih upravičencev 30.800. Volilo je 24.600 volilcev. Socialni demokrati so dobili 2200, Hitler 4400, komunisti 1600, centrum 13.1500, nemški nacijonalci 2900 glasov.

V vzhodno-pruskem okraju Gumbinen je bilo volilnih upravičencev 30.475, volilo je 26.230 volilcev. Socialni demokrati so dobili 6320, Hitler 13.375, komunisti 3000, nemški nacijonalci 3800, centrum 100, krščanski socialci 400.

Frankfurt, 31. julija. AA. Ob 21. uri so bili za Frankfurt objavljeni naslednji prvi rezultati: **socialni demokrati 86.000, narodni socialisti 127.000, komunisti 45.000, centrum 46.000, nemški nacijonalci 8700, ljudska stranka 7400, državna stranka 2300 glasov.**

Berlin, 31. julija. V volilnem okrožju Merseburg so izvoljeni 2 socialna demokrata, 6 narodnih socialistov, 3 komunisti in 1 nemški nacionalec.

V volilnem okrožju Leipzig so izvoljeni 4 socialni demokrati, 5 narodnih socialistov in 2 komunista.

V volilnem okrožju Oberbayern-Schwaben so izvoljeni 3 socialni demokrati, 6 narodnih socialistov, 8 kandidatov bavarske ljudske stranke, 1 kandidat kmetske stranke.

V volilnem okrožju Köln-Aachen je bilo oddanih 1,233.000 glasov, 63.000 več kakor pri zadnjih državnozborskih volitvah. Izvoljeni so: 3 socialni demokrati, 4 narodni socialisti ter 8 pristašev centruma (med njimi dr. Brüning).

V volilnem okrožju Thüringen je glasovalo 1,535.000 volilcev. Izvoljenih je bilo 5 socialnih demokratov, 9 narodnih socialistov, 1 komunist, 1 nemški nacionalec.

V volilnem okrožju Baden j bilo oddanih nad 1,266.000 glasov. Izvoljenih je bilo 3 socialni demokrati, 7 narodnih socialistov, 2 komunista, 6 pristašev centra.

V okrožju Dresden-Bautzen je bilo oddanih 1,162.000 glasov, izvoljenih pa 6 socialnih demokratov, med njimi tudi bivši predsednik državnega zbora Löbe, 7 narodnih socialistov (med njimi Strasser), 2 komunista in 1 nemški nacionalec

Berlin, 31. julija. V volilnem okrožju Berlin II. je izvoljenih 5 socialnih demokratov, 4 narodni socialisti, 1 nemški nacionalec.

V volilnem okrožju Potsdam I. je izvoljenih 5 socialnih demokratov, 8 narodnih socialistov, 2 nemška nacionalca.

V volilnem okrožju Hamburg so izvoljeni 4 socialni demokrati, 4 narodni socialisti, 2 komunista.

V volilnem okrožju Magdeburg je izvoljenih 5 socialnih demokratov, 7 narodnih socialistov, 2 komunista, 1 nemški nacionalec.

Na Spodnjem Bavarskem je izvoljenih 5 kandidatov bavarske ljudske stranke, 1 socialni demokrat, 2 narodna socialista, 1 agrarec.

V volilnem okrožju Schleswig-Hollstein so bili izvoljeni 4 socialni demokrati, 8 narodnih socialistov, 1 komunist, 1 nemški nacionalec.

V okrožju Mecklenburg so bili izvoljeni 4 narodni socialisti in 2 socialna demokrata.

Prvi skupni rezultati

Berlin, 31. julija. AA. Ob 8.30 je bil objavljen pregled, ki se nanaša na 5,816.000 glasov. Socialni demokrati so prejeli 1,391.000. Hitler 1,970.000, komunisti 990.000, centrum 561.000, nemški nacionalisti 349.000, nemška ljudska stranka 81.000, gospodarska stranka 25 tisoč, državna stranka 70.000, bavarska ljudska stranka 268.000.

Berlin, 31. julija. Ob 21. so bili zbrani rezultati za 9.5 milijona glasov. Dobili so: socialni demokrati 1,935.000, narodni socialisti 4,057.000, komunisti 1 milijon 429.000, centrum 970.000, nemški nacionalci 458.000, državna stranka 97 tisoč glasov.

Berlin, 31. julija. AA. Ob 22. je bilo skupno preštetih 17.5 milijona oddanih glasov. Dobili so: socialni demokrati 3,591.000, Hitler 6,099.000, komunisti 2,768.000, centrum 2,444.000, bavarska ljudska stranka 588.000, nemški nacijonalci 1,031.000, nemška ljudska stranka 233.000, državna stranka 194.000, gospodarska stranka 76.000 glasov.

Berlin, 31. julija. AA. Ob 23. uri so bili objavljeni naslednji rezultati: Preštetih je bilo 26,280.000 glasov. Od tega so dobili socialni demokrati 5,739.000, narodni socialisti 9,537.000, komunisti 3,965.000, centrum 3,319.000, bavarska ljudska stranka 757.000, nemški nacionalci 1,579.000, nemška ljudska stranka 329.000, državna stranka 281.000, gospodarska stranka 103.000, krščanski socialci 246.000 glasov.

Berlin, 31. julija. AA. Ob 23.30 je bilo preštetih 28,563.000 oddanih glasov. Dobili so: socialni demokratie 6,014.000 (22 odstotkov), narodni socialisti 10 milijonov 577.000 (37 odst.), komunisti 4,100.000 (15 odst.), centrum 3,678.000 (13 odst.), bavarska ljudska stranka 1,005.000 (3 odst.), nemški nacionalci 1,730.000 (6 odst.), nemška ljudska stranka 354.000, državna stranka 287 tisoč, gospodarska stranka 106.000, krščanski socialci 237.000 glasov.

Berlin, 31. julija. Ob 24. je bilo preštetih 33.5 milijona glasov. Dobili so: socialni demokrati 7,100.000 glasov, narodni socialisti 12,519.000, komunisti 4 milijone 774.000, centrum 4,398.000, bavarska ljudska stranka 1,005.000, nemški nacionalci 1,984.000, nemška ljudska stranka 392.000, državna stranka 349 tisoč, krščanski socialci 343.000.

Zaključni rezultati

Berlin, 1. avgusta. Ob 0.30 je bilo preštetih 36,179.000 glasov. Dobili so: socialni demokrati 7,752.000 (21.5 odst.), narodni socialisti 13,441.000 (37.2 odst.), komunisti 5,223.000 (14.4 odst.), centrum 4,534.000 (12.6 odst.), bavarska ljudska stranka 1,080.000 (3.1 odst.), nemški nacionalci 2,073.000 (5.7 odst.), nemška ljudska stranka 429.000 (1 odstotek), državna stranka 372.000 (1 odstotek), krščanski socialci 356.000 (1 odstotek), gospodarska stranka 147.000 glasov. Vse ostale skupine so dobile po manj kot 100.000 glasov.

Berlin, 1. avgusta. Do 1.30 je bilo preštetih 36,976.000 glasov. Od teh so dobili socialni demokrati 7,950.000 (21.5 odst.), narodni socialisti 13.732.000 (37.2 odst.), komunisti 5,277.000 (14.4 odst.), centrum 4,600.000 (12.5 odst.), bavarska ljudska stranka 1,180.000 (3.2 odst.), nemški nacionalci 2,174.000 (5.5 odst.), nemška ljudska stranka 436.000, državna stranka 375.000, krščanski socialci 362.000, gospodarska stranka 146 tisoč. Ostale stranke so dobile po pod 100.000 glasov.

Razdelitev mandatov na velike stranke

Berlin, 1. avgusta. Po rezultatih, znanih do 1. zjutraj bodo velike stranke dobile: socialni demokrati 129 mandatov (7 manj kakor pri volitvah l. 1930), narodni socialisti 226 (116 več kakor leta 1930), komunisti 87 (9 več), centrum 75 (6 več), bavarska ljudska stranka 18 (1 manj), nemški nacionalci 36 (6 manj). Razdelitev mandatov na manjše stranke bo znana šele, ko se bodo upoštevali ostanki.

Berlin, 1. avgusta. Po volilnih rezultatih, zbranih do 2. zjutraj, bo štel novi nemški državni zbor 597 poslancev, 20 več kakor do sedaj. Mandatov bodo imeli socialni demokrati 132, narodni socialisti 229, komunisti 88, centrum 76, bavarska ljudska stranka 19, nemški nacionalci 36, nemška ljudska stranka 7, državna stranka, krščanska socialna stranka po 4. Desničarskim skupinam bo manjkalo 20 mandatov do večine v novem parlamentu.

Volitev se je udeležilo 83.2% vseh volilnih upravičencev.

Italijanske grožnje velesilam

Balbo grozi, da bo Italija zapustila razorožitveno konferenco, če se ne bodo upoštevale njene želje

Milan, 31. julija g. »Popolo d' Italia« in »Corierre dela Sera« objavljata danes uvodnik ministra za zrakoplovstvo Balba o ženevski razorožitveni konferenci.

V tem članku grozi minister Balbo z izstopom Italije iz konference, ker velesile Francija, Anglija in Amerika nočejo izpremeniti dosedanjega sistema. Balbo pravi med drugim, da so te tri velesile na razorožitveni konferenci zasledovale samo ta namen, da bi ojačile svoj lastni položaj in oslabile položaj ostalih držav. Kot tipičen primer za njihovo stališče smatra Balbo vprašanje vojne v zraku. Orožje v zraku je orožje za mlade narode brez velikega kapitala. Samo odločnemu stališču Italije se je zahvaliti, da pri glasovanju o Beneševi resoluciji ni deset držav odreklo glasu. Tako zvane države pogodbenice morajo upoštevati to dejstvo, če hočejo, da bo ta velika tovarna za varanje in nastavljalnica pasti, kakor se imenuje razorožitvena konferenca, obstojala še nadalje. V nasprotnem primeru ve Italija dobro, po kateri poti mora iti, in sicer, da mora iz nje izstopiti.

Otvoritev X. olimpiade

V Los Angelesu je bila v soboto svečano otvorjena jubilejna X. olimpijada, na kateri bo tekmovalo okoli 2000 sportnikov iz 39 držav —

Los Angeles, 31. julija. g. Včeraj ob 14. uri ameriškega časa je bila svečano otvorjena X. olimpiada. Olimpijski stadion, ki ima prostora za 105.000 oseb, je bil zaseden do zadnjega mesta. Z burnim odobravanjem je množica sprejela povorko 2000 atletov iz 39 držav, ki je krenila v areno pod vodstvom grškega zastopstva. V povorki so bili uvrščeni zastopniki posameznih narodov po abecednem redu. Na koncu povorke, ki je trajala eno uro, so korakali najštevilnejše zastopani atleti iz Amerike. Takoj nato je ameriški podpredsednik Curtis prečital tradicionalno otvoritveno formulo, nakar je bilo oddanih deset topovskih strelov in je na stadionu zaplapolala olimpijska zastava s petimi krogi. Istočasno je bilo izpuščenih 2000 golobov pismonoš, ki so vest o otvoritvi svetovne olimpiade ponesli na vse vetrove. Po kratkih nagovorih osrednjega komisarja za olimpiado Garlanda in rektorja kalifornijske univerze Froula, so se postavila moštva s svojimi zastavami v polkrogu ter opravila po besedah ameriškega sabljaškega prvaka in mornariškega častnika Calmana olimpijsko prisego. Med otvoritveno svečanostjo so krožila nad stadionom številna letala. Mesto Los Angeles je vse v zastavah in je sprejelo v zadnjih dnevih več tisočev gostov. Dosedaj je bilo prodanih za olimpijske prireditve 854.000 vstopnic.

DVE NOVI VELIČASTNI MANIFESTACIJI NA NOTRANJSKEM

Mogočna shoda v Žireh in Dolnjem Logatcu — Prisostvovalo jima je mnogo nad dva tisoč ljudi — Navdušene ovacije narodnim poslancem

Logatec, 31. julija.

Obmejni logaški srez je z današnjim dnem postavil krono svojemu intenzivnemu delu na organizaciji nove vsedržavne jugoslovenske stranke. Današnja veličastna shoda JRKD v Žireh in Dolenjem Logatcu sta predstavljala zaključek velike manifestacijske turneje, s katero je Notranjska ponovno jasno dokumentirala svojo neomajno zvestobo do velike, močne, uedinjene Jugoslavije. Redkokateri srez v naši državi se more ponašati, da je do zadnjega kotička izvedel organizacijo nove stranke, a logaški srez s tem ni dokumentiral samo svoje narodne zavednosti, marveč je znova poudaril svojo trdno, odločno voljo sodelovati na konsolidaciji gospodarskih in političnih prilik v državi.

Kdor je videl vse te lepe manifestacije v Starem trgu, v Cerknici, Žireh in v Dolenjem Logatcu, kdor je imel priliko razgovarjati se z ljudstvom v tem eksponiranem obmejnem srezu, kdor je videl in občutil ono iskreno globoko, zares iz srca prihajajočo ljubezen do skupne domovine, ta more odkrito reči, da je logaški srez zanesljiva, nikdar oklevajoča straža na naši zapadni meji. Nasprotniki jugoslovenske narodne in državne ideje so si mnogo prizadevali, da bi obdržali preprosto ljudstvo pod svojim vplivom, izkoriščajoč pri tem vse težave sedanje splošne gospodarske krize, toda kljub vsem prišepetavanjem in tajnim okrožnicam, polnih laži, grdih klevet, namigavanj in sumničenj, kljub vsem še tako skrbno zasnovanim akcijam, niso mogli omajati trdne vere v moč jugoslovenske ideje.

S ponosom in upravičeno zavestjo lahko nastopi logaški srez kot vzgled vsem ostalim srezom v državi, kot vzgled pravilnega pojmovanja državljanske dolžnosti in državljanske požrtvovalnosti. Baš prebivalstvo logaškega sreza, ki stoji na mrtvi straži na našem zapadu, se zaveda, da je ideja, ki jo propagirajo zagovorniki narodnega in državnega edinstva, zagovorniki sedanje državne ureditve in zagovorniki sedanjega režima, edino pravilna in odrešujoča. Če sta bili manifestaciji v Starem trgu in v Cerknici pred tremi tedni impozantni, sta bili današnji manifestaciji v Žireh in posebno v Dolenjem Logatcu naravnost veličasten dokument zavednosti miselske samostojnosti in resničnega jugoslovenskega samozatajevanja. Morda redkokateri srez tako zelo občuti sedanjo splošno gospodarsko krizo, kakor baš obmejni logaški srez, a prav tako redkokateri srez tako pravilno, tako razumno in tako globoko pojmuje vso veličino jugoslovenske narodne in državne ideje, kakor baš ta obmejni srez.

Ima pa ta srez tudi svojega narodnega poslanca, ki ga njegovi tovariši v Narodni skupščini upravičeno postavljajo za vzgled požrtvovalnosti dolžnostne zavesti, a prav tako se more logaški srez ponositi z zares požrtvovalnimi delavci, katerim gre glavna zasluga za tako lep napredek in razvoj jugoslovenske državne in nacionalne misli v srezu. Ti javni delavci s predsednikom sreske organizacije, logaškim notarjem g. Franom Tavzesom in sreskim tajnikom g. Tavčarjem na čelu so jamstvo, da bo logaški srez kakor doslej tudi v bodoče ne samo buden stražar na naši zapadni meji, marveč tudi eden glavnih stebrov nove vsedržavne jugoslovenske stranke.

Logaški srez je s svojim organizatornim delom tudi jasno dokazal, kako lažnjive so vse govorice nasprotnikov državnega in narodnega edinstva, kajti skoraj ni bilo shoda, na katerem ne bi bili nastopili kot govorniki tudi narodni poslanci iz drugih banovin naše države, zlasti iz Hrvatske in Srbije. Prebivalstvo logaškega sreza je imelo ponovno priliko slišati iz ust predstavnikov južnih krajev naše domovine, da je tam prav tako kakor pri nas večina ljudstva za močno uedinjeno Jugoslavijo in za to, da se pozabijo vse stare strankarske razprtije ter da se v složnem delu išče izhod iz sedanjih težavnih prilik. Tudi na današnjih shodih v Žireh in Dolenjem Logatcu sta nastopila kot govornika dva odlična narodna poslanca iz južnih krajev, gg. dr. Bogdan Vidović iz Bosne in Nikola Sokolović iz Južne Srbije. Prebivalstvo je pri tej priliki s presenečenjem ugotovilo, kako lahko razume govore zastopnikov tudi najoddaljenejših pokrajin naše države in kako zlonamerno je zatrjevanje nasprotnikov, da obstojajo med Srbi, Hrvati in Slovenci nepremostljive razlike. Nastop dr. Vidovića, ki je govoril deloma tudi slovenski, pa je zlasti ovrgel vse hujskajoče trditve, da se hoče okrniti slovenstvo.

Shod v Žireh

Gosta megla je zakrivala prelepo notranjsko pokrajino, ko so davi narodni poslanci s svojim spremstvom brzeli v avtomobilih iz Ljubljane na Notranjsko. Ko pa je predsednik sreske organizacije g. notar Fran Tavzes otvoril v Žireh kmalu po 7., takoj po rani maši, shod, je posijalo solnce, ki je nato ves dan sipalo svoje tople poletne žarke na prelepe predele Notranjske in obsevalo tudi one pokrajine, ki jih je kruta usoda odcepila od skupne narodne države. Nekateri ljudje so smatrali sicer za umestno, da organizirajo za današnji dan izredno romanje k podružnici, zapovedujoč pri tem vsem ako zvanim katoliškim organizacijam, da morajo slediti, vendar pa se je zbralo v Žireh nad 1000 zavednih ljudi, ki niso podlegli komandi in ki so hoteli ne samo slišati poročila narodnih poslancev, marveč tudi manifestirati svojo nacionalno zavednost. Straža, ki je bila postavljena na cerkvenem stolpu, je skušala sicer nekaj časa motiti zborovanje, toda spričo stvarnih in iskrenih izvajanj govornikov so kmalu utihnili tudi ti in naposled sami navdušeno pritrjevali. Ko sta drug za drugim povzela besedo poslanca **dr. Vidović in g. Sokolović,** prinašajoč bratske pozdrave Hrvatov in Srbov, a obenem zagotavljajoč, da preveva večino hrvatskega in srbskega ljudstva prav enako globoka zavest potrebe složnega dela za dobrobit ni blagostanje celokupnega jugoslovenskega naroda, ni bilo pritrjevanja ne konca ne kraja. Z iskrenim veseljem so zborovalci pozdravili svojega domačega poslanca **dr. Rapeta,** ki jim je v obširnem govoru obrazložil prilike, v katerih je sedanje Narodno predstavništvo prevzelo skrb za usodo naroda in države, a prav tako tudi težnje, ki so bile odločujoče za delo narodnih poslancev in senatorjev. V svojem dokumentiranem govoru je podčrtal, da ni mogoče v kratki dobi šestih mesecev popraviti vsega, kar se je zagrešilo v dolgih desetih letih. Razkrinkal pa je tudi hinavščino onih ljudi, ki so sodelovali v vodstvu državne politike ne samo pred 6. januarjem, marveč tudi kasneje in ki so odobravali vse, kar se je takrat storilo in izvršilo, ki pa so se spomnili, da morajo čuvati naniščene interese ljudstva šele takrat, ko je kralj zopet uvedel demokratični režim in jih pozval k složnemu sodelovanju. Naglasil je, da oni, ki so 8. novembra prevzeli na svoja ramena vso težo odgovornosti, niti danes po vsem tem, kar se je dogajalo in se še dogaja, še vedno niso nenaklonjeni, prožiti roko k složnemu, iskrenemu in poštenemu sodelovanju. Zborovalci so z velikim navdušenjem sprejeli izvajanja govornika, obenem pa odločno in jasno izrekli svojo željo in voljo, da se napravi konec vsemu slepomišenju in da se naposled jasno in odločno nastopi po devizi: kdor ni z nami, je proti nam.

Zaključujoč veličastno manifestacijo je predsednik zborovanja notar g. **Fran Tavzes** pozval vse zborovalce naj se združijo k složnemu delu v organizacijah JRKD, ter ob viharnem odobravanju predlagal, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju na Bled ter pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku dr. Srškiču in ministrom gg. dr. Kramerju, Puclju in Mohoriču.

Po shodu je narodni poslanec **dr. Rape** sprejemal stranke, ki so mu predložile razne prošnje in želje, dočim so ostali narodni poslanci stopili med ljudstvo in se razgovarjali o prilikah v logaškem srezu. Po skupnem kosilu pri Demšarju, med katerim je bilo izrečenih še več navdušenih in bodrilnih govorov, so se narodni poslanci ob navdušenih ovacijah mnogobrojne publike odpeljali v Dolenji Logatec, kjer je sledil ob 3. popoldne drugi, še večji in veličastnejši manifestacijski shod.

Manifestacija v Logatcu

Ob vhodu v Dolenji Logatec je bil postavljen velik slavolok, pri katerem se je zbrala k sprejemu ogromna množica z županom g. Tršarjem na čelu celokupnega občinskega odbora. Železničarska godba Sloga iz Ljubljane je zasvirala v pozdrav koračnico, nakar sta izrekla dobrodošlice župan g. Tršar in predsednik krajevne organizacije g. Pupis, dočim so belo oblečene deklice izročile došlim gostom krasne šopke lepih nageljnov. Ginjen nad nepričakovano lepim sprejemom se je narodni poslanec g. dr. **Vidović** v temperamentnem govoru zahvalil za izkazano pozornost in ob viharnem pritrjevanju vseh navzočih zagotovil popolno solidarnost vsega iskreno jugoslovensko mislečega prebivalstva južnih pokrajin naše države. Izpred slavoloka se je formirala nato veličastna povorka, ki je z godbo na čelu krenila pred Sokolski dom, kjer se je nato ob navzočnosti nad 1200 ljudi vršil impozanten shod. Govori narodnih poslancev, ki so pojasnili težnje in cilje državne politike ter ožigosali hujskajočo akcijo nasprotnikov tu in onstran meje, so bili predmet dolgotrajnih in živahnih ovacij. Po končanem shodu, na katerem je bila po udanostnih brzojavkah sprejeta obširna resolucija, ki tolmači želje in težnje prebivalstva obmejnega logaškega sreza, je godba zaigrala narodno himno, logaški pevski zbor pa je zapel več narodnih pesmi. Po shodu se je vršil pri »Kramarju« prijateljski sestanek, na katerem se je znova manifestirala jugoslovenska solidarnost, nakar so narodni poslanci ob viharnem vzklikanju in zvokih godbe zapustili prijazni Logatec ter se odpeljali v Ljubljano.

Ne samo za logaški srez, marveč za vso dravsko banovino pomeni današnji dan važen korak naprej v organizaciji nove vsedržavne politične stranke.

Minister Mohorič o žetvi in izvozu

Finansiranje letošnjega izvoza pšenice je zagotovljeno

Beograd, 31. julija. Današnja »Politika« prinaša razgovor z ministrom Mohoričem o stanju letošnje žetve in o finansiranju izvoza pšenice. V uvodu je g. minister izvajal: Smatral sem za potrebno, da se pred definitivno odločitvijo o letošnjem žitnem režimu sestane konferenca, na kateri naj bi bili zastopani vsi krogi, ki so na tem vprašanju interesirani. Videlo se mi je potrebno, da ji prisostvujejo razen producentov, trgovcev in predstavnikov mlinske industrije tudi zastopniki pasivnih krajev in zadrugarji. Namen konference je bil, da se v kontradiktorni razpravi pojasni vprašanje: kateri režim glede na letošnje rezultate žetve, dalje glede na prehrano prebivalstva, kakor tudi glede na našo izvozno politiko in obstoječe obveznosti nasproti inozemstvu najbolje ustreza našim razmeram. Konferenca se je vršila v dneh, ko je bila žetev v polnem razmahu in se je marsikod že pričela mlačev. Tako je konferenca lahko popolnoma premotrila položaj. Edino v pogledu mletve letošnje pšenice še ne razpolagamo s točnimi rezultati.

Konferenca je ugotovila, da je posebno v tako imenovanih pasivnih krajih letošnji usneh žetve ugoden, v nekaterih celo zelo ugoden ter da bodo v izdatni meri krite potrebe teh pokrajin. V žitorodnih krajih pa je letošnja žetev bila daleko slabša kakor običajno. Konferenca je soglasno presodila, da bomo za notranjo potrebo imeli zadostno količino pšenice in da bo še nekaj preostanka za izvoz. Količina tega preostanka pa zavisi od raznih momentov, ki bodo nastopili šele v teku prihodnjih mesecev, med drugimi tudi ob letošnjem trganju koruze. Po ocenah bo naš izvozni preostanek najbrž zadostoval za one količine, glede katerih obstoje preferencijalne pogodbe z Avstrijo in Češkoslovaško.

Ampak samo dejstvo, da imamo nekaj prebitka, še ne znači, da bomo lahko pšenico izvažali, ker je večina udeležencev konference sodila, da se bodo glede na dosedanje rezultate v naši državi cene na notranjem tržišču določale po uvozni pariteti, torej višje, kakor po svetovni pariteti in bi zatorej izvoz bil mogoč samo z intervencijo, to se pravi, ako bi se dražje nabavljena pšenica v državi prodala po nižji ceni v inozemstvo. Poleg vsega tega trgovski izvozniki vendarle zahtevajo, da se uvede režim svobodne trgovine tudi za izvoz, čeprav isti mah napovedujejo, da se bodo one količine, ki jih bomo letošnjo jesen eventuelno oddali inozemstvu, morale pozneje zopet uvažati.

Na vprašanje, kako presoja zadevo svobodne izvozne trgovine, je g. minister Mohorič dejal: Od nekdaj sem zastopal stališče, da mora v izvozni trgovini, četudi ni reglementirana ali kontrolirana, sodelovati privatna inicijativa, da se izkoristijo zveze in ves trgovinski kapital in aparat, ki nam je na razpolago. V načelu zastopam to stališče tudi danes, zato je moj veliki interes na tem, da se najde prava oblika, po kateri bo tudi ob nezadovoljivem uspehu žetve možno sodelovanje privatne trgovine v pogledu izvoza pšenice in moke, v kolikor bo na razpolago. Ne smemo pa pozabiti, da smo v tem pogledu do gotove meje vezani z obstoječimi preferencijalnimi pogodbami z inozemstvom, ki jih ne moremo izpremeniti v tem kratkem času ki nas še loči od izvozne sezone. Zato bo potrebno, da tudi nadalje ostane za izvoz pšenice centralno mesto in organ, to vsaj za promet z onimi državami, s katerimi smo v preferencijalnem odnošaju. To pa po mojem mišljenju nikakor ne bo preprečevalo, da se ne bi našel primeren način, da v izvozništvu sodelujejo tudi privatne tvrdke. V ta namen sem tudi že sondiral teren. Moram takoj pripomniti, da odziv ni bil posebno velik, kar je spričo samega rizika in nestalnih prilik v naši izvozni trgovini docela razumljivo...

Urednik je vprašal, kakšna finančna sredstva stoje na razpolago za letošnji izvoz. Na to vprašanje, ki posebno zanima vse izvoznike, je g. minister odgovoril: Ker je glede na obstoječe kreditne razmere in na stanje na denarnih tržiščih, kakor tudi v pogledu prezadolženosti našega kmeta vprašanje zagotovitve denarnih sredstev za financiranje žetve najvažnejše, sem že v početku julija bil dolžan izposlovati potrebni sezonski kredit pri Narodni banki. Zadovoljen lahko ugotovim, da mi je bilo ustreženo. Zahteval sem 150 milijonov dinarjev kredita in mi je prvi obrok v znesku 25 milijonov Din že stavljen na razpolago. Razen tega nam je s pomočjo zvez, ki jih ima Izvozna družba v inozemstvu, zagotovljen lombardni kredit v znesku 100 milijonov Din. Nadejam se, da bomo s temi sredstvi lahko obvladali prvi naval na žitna tržišča, s katerim se letos mora računati zaradi bornega stanja naših kmetovalcev.

S tem je g. minister Mohorič zaključil svoje izjave.

Hudi dnevi v rudniških revirjih

149 Din zaslužka za petnajstdnevno življenje devetčlanske družine — Prehranjevanje brezposelnih in bednih

Trbovlje, 31. julija.

Plačilni dnevi od nekdaj in danes se razlikujejo kakor dan in noč. Včasi je vladalo ob plačilnih dneh po revirjih veselje in razigranost, morda je bilo tega tudi preveč, danes pa vidiš ob plačilnih dneh samo mrke in skrbi polne obraze. Eden najslabših plačilnih dni pa je bil gotovo 29. julija. Srečal sem starejšega delavca, očeta sedmih nepreskrbljenih otrok, ki je s skrbnim obrazom sukal po rokah papirno vrečico, v kateri je prejel svoj zaslužek za prvo polovico julija. Pokazal mi je vrečico. Na prednji strani je bil napisan ves njegov zaslužek, odtegljaji in izplačani znesek. Zaslužek: 7 šihtov po 38 Din je 266 Din. Odtegljaji: davek, provizijska blagajna, bolniška blagajna, delavska zbornica in drugo, skupaj *116 Din, čisto izplačilo 149 Din.*

S tem denarjem naj preživlja sebe, ženo in sedem otrok 15 dni. Na vsako osebo pride na dan *1 Din in 10 par za prehrano in vse ostalo.* Tu pač ni treba mnogo razmišljati, številke govore dovolj jasno. Prihodnji plačilni dan ne bo boljši, ker se je delalo v drugi polovici julija samo šest dni. — Naše delavstvo preživlja najhujše čase. Pričujoči račun kaže, da ne zasluži delavec danes niti za najskromnejšo prehrano družine. Kredita ni več. V trgovinah pa tudi v konzumih dobi delavec samo toliko, kolikor lahko takoj plača. Upanje na boljše čase izgineva, saj so napovedali praznovanje že tudi za 29., 30. in 31. julij in za 1. avgust. Popolnoma obupano delavstvo je postalo apatično in čaka rešitve, naj pride od koderkoli.

Ožji prehranjevalni odbor je imel včeraj dopoldne na županstvu sejo in je bilo sklenjeno, da se s septembrom otvori javna kuhinja za brezposelne. Sestavil se bo natančni kataster brezposelnega delavstva, iz katerega se bo izbralo približno 100 takih, ki nimajo nobene druge možnosti za preživljanje. Prehranjevali se bodo v kuhinji brezplačno. Pozneje, ako bo pokazala potreba, se bo kuhinja še razširila in se bodo lahko proti plačilu prehranjevali v nji tudi aktivni samski delavci.

Zagorje, 31. julija.

Prehranjevalni odbor, v katerem so zastopniki okoliških občin, raznih dobrodelnih društev in delavskih strokovnih organizacij, deluje, v kolikor mu dopuščajo razpoložljiva sredstva, ter skrbi v prvi vrsti za brezposelne in reducirane rudarje. Zaradi nerednega dela in slabega zaslužka pa preti lakota tudi rodbinam še zaposlenih rudarjev in bo treba tudi tem pomagati. Zagorska občina je imela zalogo moke za brezposelne in bedne občane, razdelila pa jo je tudi potrebnim družinam zaposlenih rudarjev okoliških občin. Prihodnji teden se bo delil vagon pšenične moke, ki ga je preskrbel poslanec g. *Mravlje*, in okrog 4000 kg pšenice od strani banske uprave.

Po dogovoru s TPD razpolaga odbor z zneskom, ki ga je nakazala TPD v pomoč reduciranim in zaposlenim rudarjem. Odbor je izdajal doslej nakaznice za živila v rudniškem konzumu. Ta je v petek delil moko rodbinam rudarjev in še ni znano, ali se je to izvršilo na račun zneska, s katerim razpolaga prehranjevalni odbor, ali pa je družba z novo podporo priskočila na pomoč rudarjem, ki bodo ostali zaradi odtegljajev in slabega zaslužka v tem plačilnem razdobju brez vsakega denarja. Splošno se želi, naj bi se povsod delile podpore tako, da ne bodo na deležih prikrajšani oni, ki najmanj zaslužijo.

Rjavenje hmelja na Češkoslovaškem

Že itak slabi letini se je pridružil strah pred porjavenjem kobul tik pred obiranjem.

Žatec, 31. julija. Češki odsek Hmeljarskega društva v Žatcu poroča, da povzroča stanje hmelja mnogo skrbi in bojazni hmeljarjem. Hmelj je slabši in mnogo bolj zapoznel kakor v drugih letih, cvetje je redko in se le počasi razvija. V vseh legah so se pojavile v prav veliki meri rjave in nepravilne lise na listih hmeljske rastline. Hmeljarjev se je polastil paničen strah, če niso to pojavi peronospore, ki bi nastopivša v taki meri grozila uničiti kakor v prejšnjih letih v Nemčiji, letos na Češkoslovaškem ves pridelek. Strokovnjaki so izdali pomirjevalna pojasnila, ki pravi[illegible], da so povzročili to porjavenje v obilni meri nastopivši skržati in razni bolezenski pojavi, nastali zaradi letošnjega tako spremenljivega vremena, nikakor pa ni iskati v tem porjavenju znake kakšne nevarne hmeljske bolezni. Pristavljajo pa, da bo treba prihodnje tri tedne, ki nas še ločijo od žetve, suhega toplega vremena, **mnogo pazljivosti s strani hmeljarjev,** če hočejo letos pridelati dobro zeleno blago.

Trgovinski odnošaji med Jugoslavijo in Nemčijo

Beograd, 31. julija. p. »Deutsche Allgemeine Zeitung«, glasilo nemške težke industrije, poroča, da nemška vlada resno razmotriva vprašanje raznih dobav v Jugoslaviji, čeprav se nemško ministrstvo za prehrano za enkrat še boji, da bi uvoz jugoslovenskega blaga na nemški trg neugodno vplival na cene nemškega blaga. Razen tega tudi v Beogradu še niso dovršene vse formalnosti ter še ni dosežen sporazum z jugoslovensko vlado o izplačevanju državnih bonov, s katerimi bi se pokrilo 85 odst. vrednosti kmetijskih strojev, ki bi se uvozili iz Nemčije v Jugoslavijo. Na nemški strani bo v prvi vrsti zastopana pri teh pogajanjih organizacija nemških veletrgovcev z živili v zvezi z družbo za financiranje industrijskih dobav. Gre v prvi vrsti za uvoz kmetijskih proizvodov iz Jugoslavije v zameno za nemške stroje. Sporedno se vrše pogajanja z nemško-jugoslovenskim društvom v Essenu, kjer pa gre le za manjšo količino dobav v vsoti 5 milijonov mark.

Ženo je odnesel iz groba

Nikšić, 28. julija

Naša kriminalna kronika je zabeležila te dni zločin, kakor se menda enak še ni dogodil v naši državi in tudi še marsikje drugod ne. In kar je najzanimivejše na stvari, je dejstvo, da »zločinca« nihče ne obsoja, temveč vse celo odobrava njegovo dejanje, dasi je v resnici zagrešil zločin, ki se težko kaznuje po kazenskem zakonu.

Kmetu Savi Čoroviću v Rudinu je pred daljšim časom obolela žena Itana. Zakonca sta se razumela kar najbolje in Sava je storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da bi pribavil ženi ljubo zdravje. Odpeljal jo je v bolnico in ker ji tu niso mogli pomagati, v drugo in naposled v nikšiško. Toda tudi tu niso imeli zdravila zanjo. Revica je umrla 14. julija, ne da bi ji bil njen dobri Sava zatisnil oči. Rudin je daleč, celih pet ur od Nikšića, in ko je Sava dobil sporočilo, da mu je žena umrla, je bila Itana že pokopana na nikšiškem pokopališču.

Ko je Sava izvedel za ženino smrt, je nemudoma odšel v Nikšić, kjer je v bolnici na vse strani povpraševal, kakšna je bila Itanina poslednja želja in kako so jo pokopali. Silno je bil pobit, a najbolj ga je peklo, ko je izvedel, da so mu ženo pokopali skoraj popolnoma golo, brez obleke. Sramota! Pa še kakšna, ko vendar tako pokopavajo samo ženske, ki so ničvrednice. Itana pa je bila dobra, poštena žena. Take sramote Itana ni zaslužila!

Sava se je ves žalosten vrnil domov. Tu ni nikomur nič pripovedoval, temveč je samo premišljeval, kako bi opral ono sramoto. Pa mu je tako končno prišla — prava misel. Vzel je dve vreči čez ramo in zopet pot pod noge. Zvečer je prišel v Nikšić. Ko se je popolnoma stemnilo, je šel na pokopališče. Dvakrat je poljubil pokopališka vrata in poprosil Boga, naj mu odpusti greh, pa je nato začel odkopavati grob. Kopal je s praznimi rokami, da bi se ne slišalo. Tri ure, vse do polnoči, se je mučil, preden je prikopal do krste. Nato je odprl krsto, vzel iz nje truplo in ga vtaknil v vrečo. To vrečo je vtaknil v drugo in vse lepo zašil. Ko je zopet zasul grob, si je naložil vrečo na ramo in krenil proti domu. Ob zori je bil že 15 km od Nikšića, pri Trubjelu, in je nato počasi in skrivajoč se pred ljudmi, stopal proti domači vasi. Ne da bi ga bil kdo opazil, je prišel domov in tu skril vrečo z ženinim truplom. Samo svoji materi je povedal, kaj je prinesel. Ko se je znočilo, sta z materjo truplo lepo omila in oblekla ter je nato zanesla na pokopališče in pokopala. Zjutraj pa je Sava šel k župniku, mu povedal, da je prenesel ženino truplo, in ga prosil, naj opravi sedmino na grobu.

Sava je bil prepričan, da je tako storil dobro delo pred Bogom in ljudmi, in se je zelo začudil, ko ga je kmalu nato sresko načelništvo povabilo k zaslišanju, ker je prejelo ovadbo i od župnika i od orožništva. Sava je na sreskem načelništvu vse po pravici povedal in je bil slednjič popolnoma zadovoljen, da je pokopal svojo Itano kakor gre pošteni ženi. Itana bo tako lahko mirno spala v grobu, njemu pa tudi nihče ne more zameriti, da je storil svojo dolžnost napram njej.

Na sreskem načelništvu pa so bili seveda drugačnega mnenja in dobrodušni Sava se bo moral za svoj zločin zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Nikšiću.

Strašna družinska drama

Sremski Karlovci, 31. julija. Včeraj je 34 letna Katica, žena Uroša Ničiforovića, zastrupila svoja dva otroka, 12 letnega Miloša in osemletno Vero, nato pa še sebe. Zapustila je štiri pisma, v katerih navaja, da se je z otrokoma odločila za skupno smrt, ker jo je zapustil mož, sama pa je bolehna in ne more otrok preživljati. Otroka je nagovorila, da sta tudi onadva napisala poslovilno pismo očetu, nato pa so vsi trije izpili med, v katerega je bil pomešan strihnin. Otroka sta kmalu izdihnila, mater pa so našli še pri zavesti. Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa ni bilo več rešitve. Popoldne je izdihnila v strašnih mukah. Ta družinska tragedija je vzbudila v vsem mestu in okolici globoko sočustvovanje.

Naši strojevodje na Češkoslovaškem

Češke Budjejovice, 31. julija. Včeraj je prispela na Češkoslovaško velika ekskurzija jugoslovenskih strojevodij, da vrne obisk češkoslovaškim tovarišem, ki so pred nekaj tedni posetili Jugoslavijo. Izleta, ki sta ga organizirala ljubljanska uprava Udruženja strojevodij Jugoslavije s predsednikom g. Orehkom, se udeležuje okrog 150 oseb, med katerimi so tudi družinski člani strojevodij iz vse Jugoslavije. Danes je deputacija posetila 85 letnega dr. Zatka in mu čestitala k rojstnemu dnevu. Prizori so bili nadvse prisrčni. Jugoslovenski izletniki so na svoji poti deležni toplih simpatij.

Nesreča v planinah

Kamnik, 31. julija.

Danes je v planinah kamniški turist Josip Kos pri trganju planik padel preko skale več metrov globoko in je obležal s težkimi poškodbami. Nesrečo je opazil neki pastir, ki je to sporočil turistom v koči na Veliki Planini. Le s težavo so ponesrečenca spravili potem v kočo, kjer so mu izmili rane na glavi in po ostalem telesu, nato pa ga prenesli v Kamnik, kjer ga je zdravnik obvezal.

KAVA Dnevno sveža pri LEGAT Miklošičeva 28. Specerija, delikatese, zajtrkovalnica. 239

Železniškim upokojencem v Ljubljani. Umrl je Ivan Tejkal, železniški nadrevident v pokoju. Pogreb bo danes ob 15. iz hiše žalosti v Vodmatski ulici 14, Moste. Železniški upokojenci so najvljudneje vabljeni, da se pogreba v polnem številu udeleže. —

Zapeka. Po izkušnjah, pridobljenih na klinikah za notranje bolezni, je naravna »Franz Josefova« grenčica izredno dobro delujoče odvajalno sredstvo.

Umrl je nocoj gospod

Leon Pogačnik,

kavarnar in restavrater

Ljubljana, dne 31. julija 1932.